

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Галкіна Василя Васильовича

на тему «Формування результативності державного регулювання виробництва продукції сільського господарства», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань

05 – Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка

Актуальність теми та її зв'язок з напрямками науково - дослідних робіт

Розвиток виробництва продукції сільського господарства в Україні потребує дієвого державного регулювання для забезпечення ефективного функціонування аграрного сектору в умовах структурних змін економіки, загострення конкуренції та зростання впливу зовнішніх чинників. Актуальність державної участі у регулюванні виробництва продукції сільського господарства на сучасному етапі та в умовах реалізації стратегічних завдань повоєнного відновлення зумовлена потребою створення належних умов для вітчизняних товаровиробників, нарощування обсягів виробництва та підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції на внутрішньому і зовнішньому агропродовольчих ринках.

Актуальності дослідженню також надає необхідність удосконалення механізмів державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників з урахуванням наслідків кліматичних змін, порушення логістичних зв'язків, дефіциту ресурсного забезпечення та інших викликів, що безпосередньо впливають на функціонування аграрного сектору.

У сучасних умовах особливого значення набуває розвиток міжнародного співробітництва у сфері відновлення аграрного виробництва. Участь України в міжнародних інтеграційних процесах, поглиблення співпраці з міжнародними партнерами, а також залучення фінансової й технічної допомоги через відповідні механізми підтримки створюють додаткові можливості для відновлення аграрного сектору, модернізації системи державного регулювання та підвищення конкурентоспроможності вітчизняного сільськогосподарського виробництва. Важливу роль у цьому процесі відіграють міжнародні організації, фінансові інституції та донорські програми, діяльність яких спрямована на підтримку

продовольчої безпеки, відновлення виробничого потенціалу, гуманітарне розмінування сільськогосподарських угідь і забезпечення сталого розвитку сільських територій.

З огляду на зазначене дисертаційна робота на тему: «Формування результативності державного регулювання виробництва продукції сільського господарства» є актуальною, своєчасною та має важливе наукове і практичне значення.

Дисертаційне дослідження виконано згідно з планами науково-дослідної роботи Миколаївського національного аграрного університету і є складовою науково-дослідних робіт. Сформовані висновки та напрями (відносно того, що зернова галузь навіть в умовах збройної агресії є однією з головних галузей економіки України) за темою «Інституціональне забезпечення обліково-економічного механізму формування та розвитку суб'єктів господарювання сільських територій України» (державний реєстраційний номер 0117U005295), враховано пропозиції Миколаївського національного аграрного університету – у примітках до річної фінансової звітності, яка застосовується суб'єктами бухгалтерського обліку в державному секторі – відображаються облікові дані відносно виробництва сільськогосподарської продукції та є інформаційною базою для державного регулювання – тема «Стратегія розвитку бухгалтерського обліку та аудиту з використанням інформаційних технологій» (0117U005294).

Загальна оцінка змісту роботи

Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи Галкіна В.В. дозволяє зробити висновок про відповідність викладеного матеріалу поставленій меті та про вирішення наукових завдань дослідження. Дисертація має чітку й логічну структуру, стиль викладення матеріалу – науковий. Структурно-логічна побудова дисертації дозволила автору виконати комплексне дослідження наукової проблеми за темою «Формування результативності державного регулювання виробництва продукції сільського господарства» і забезпечити можливість послідовного розкриття теоретичних, методичних і прикладних аспектів досліджуваної проблематики.

Основні наукові результати, їх новизна, ступінь обґрунтованості та достовірності

Мета дослідження полягає у визначенні та обґрунтуванні теоретичних, методичних та практичних аспектів економічної сутності державного регулювання виробництва продукції сільського господарства та визначення результативності державного регулювання виробництва сільськогосподарської продукції. Опрацювання значної кількості інформаційних джерел, високий ступінь аналітичності інформації забезпечили високий рівень достовірності висновків і пропозицій, що сприяло всебічному дослідженню результативності державного регулювання виробництва продукції сільського господарства.

У першому розділі роботи «Теоретико-методичні засади державного регулювання виробництва продукції сільського господарства» узагальнено теоретичні засади державного регулювання виробництва продукції сільського господарства (С.25-39), визначено важелі державного регулювання виробництва сільськогосподарської продукції (С.40-51), обґрунтовано методику оцінки результативності державного регулювання виробництва продукції сільського господарства (С. 52-68).

У другому розділі «Аналіз виробництва сільськогосподарської продукції та оцінка результативності його державного регулювання» здійснено аналіз виробництва сільськогосподарської продукції в Україні (С.69-92), визначено особливості державного регулювання виробництва сільськогосподарської продукції (С.93-122), проведено оцінку результативності державного регулювання виробництва сільськогосподарської продукції (С.123-135).

У третьому розділі «Напрями забезпечення результативного державного регулювання виробництва продукції сільського господарства» розкрито зарубіжний досвід державного регулювання виробництва продукції сільського господарства (С.136-145), аргументовано державну інвестиційно – інноваційну політику розвитку сільськогосподарського виробництва (С.146-157), обґрунтовано вплив державного контролю на результативність регулювання виробництва продукції сільського господарства (С.158-168).

З-поміж основних наукових результатів, які становлять особистий внесок дисертанта, важливо, на нашу думку, виділити наступні.

Автором удосконалено складові елементи економічного механізму державного регулювання аграрного сектору з урахуванням інтеграції наукових досягнень та формування сприятливого інноваційно-інвестиційного середовища, що створює умови для сталого виробництва сільськогосподарської продукції.

Запропоновано зміцнити позиції України на світовому ринку як гаранта продовольчої безпеки шляхом підвищення продуктивності та якості продукції з доданою вартістю, розвитку інфраструктури, диверсифікації ринків збуту, вдосконалення регуляторної бази та забезпечення сталого розвитку, що мають бути основними напрямками для досягнення цієї мети. Інвестиції в ці сфери дозволять Україні не лише зберегти свої позиції, але й значно зміцнити їх, сприяючи глобальній продовольчій безпеці та розвитку національної економіки.

У дисертації розроблено та математично обґрунтовано гіпотетичну модель залежності між системою чинників збалансованого розвитку сільського господарства та рівнем забезпечення продовольчої безпеки держави. Також підкреслено необхідність реалізації державою соціальних стандартів, зокрема доступу населення до якісної та достатньої кількості аграрної продукції й забезпечення інституційного захисту прав вітчизняних виробників.

Обґрунтовано доцільність нормативного закріплення частки державної фінансової підтримки аграрного сектору у загальних видатках державного бюджету, пропорційно до частки валового внутрішнього продукту, створеного сільськогосподарськими товаровиробниками

Автором здійснено системний підхід до збереження та розвитку сільськогосподарського виробництва на основі сучасних наукових методів ведення аграрного господарства, спрямованих на пом'якшення глобальної продовольчої кризи, обумовленої наслідками збройних конфліктів, пандемії COVID-19 та змін клімату.

У дослідженні доведено доцільність формування ефективної системи управління державними фінансами в аграрному секторі, що включає дотримання принципів бюджетної дисципліни, об'єктивності розподілу коштів та орієнтацію на результативність їх використання при реалізації державної аграрної політики.

Сформульовані у дисертаційній роботі висновки є логічно взаємопов'язаними, належним чином узагальнюють результати проведеного дослідження та підтверджують задекларовані автором положення наукової новизни.

Теоретичне і практичне значення результатів дисертації

Теоретичне значення результатів дисертації полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних положень формування результативності державного регулювання виробництва продукції сільського господарства, а практичне – у розробці науково-обґрунтованих пропозицій та рекомендацій щодо напрямів удосконалення регулювання виробництва сільськогосподарської продукції.

Практичне значення одержаних результатів дослідження підтверджується їх впровадженням на регіональному та підприємницькому рівнях, а також використанням результатів дослідження у навчальному процесі при підготовці курсових, кваліфікаційних робіт, звітів з навчальної, виробничої та фахової практик здобувачами вищої освіти. Зокрема, це листи управління Південного офісу Держаудитслужби в Миколаївській області (лист від 04.12.2020 № 151407-14/3531-2020); Департаменту агропромислового розвитку Миколаївської облдержадміністрації (лист від 30.03.2021 № 160/02/06.2-27121); Миколаївського національного аграрного університету (лист від 04.10.2024 № 26-18/1303).

Повнота висвітлення наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях

Обґрунтованість та достовірність підтверджується апробацією отриманих результатів дослідження на міжнародних та українських науково-практичних конференціях, публікацією у наукових періодичних виданнях інших держав та у виданнях України, які включено до міжнародних наукометричних баз. Зміст дисертаційного дослідження охоплює основні аспекти досліджуваної теми.

Результати дисертаційного дослідження опубліковано в 19 наукових працях, у тому числі: 4 публікації у наукових виданнях цитування Scopus; 4 – у наукових фахових виданнях України; 2 - у закордонних наукових періодичних виданнях; 9 – у матеріалах наукових конференцій. Публікації Галкіна В. В. в повній мірі відображають основні результати дослідження, викладені в дисертації.

Дотримання принципів академічної доброчесності

Порушень академічної доброчесності у дисертаційній роботі не виявлено. У дисертації наявні посилання на джерела тверджень, методичних публікацій та інформаційно-аналітичної бази.

Дискусійні положення та зауваження

Водночас, визнаючи наукову цінність представлених авторських розробок і практичну значущість запропонованих рекомендацій, варто звернути увагу на дискусійні положення та окремі недоліки, що потребують додаткового уточнення, зокрема:

1. Структурно-логічну схему модельного функціонування механізму державного етапного та результативного регулювання процесів економічного управління щодо процесів та категорії аргументів державного регулювання та (С.54-55) доцільно було б доповнити підприємницьким процесом відносно виробництва сільськогосподарської продукції.

2. Досліджуючи важелі державного регулювання виробництва сільськогосподарської продукції (п.1.2), автором ґрунтовно окреслено законодавче забезпечення основ для виробництва та функціонування ринку органічних харчових продуктів, проте доцільно було б більш чітко систематизувати взаємозв'язки між інституційними, економічними та управлінськими складовими, що визначають ефективність реалізації такого потенціалу на регіональному рівні.

3. Зважаючи на зарубіжний досвід державного регулювання виробництва продукції сільського господарства, при здійсненні моніторингу технологічного розвитку сільського господарства є забезпечення галузі технологіями, які пов'язані із налагодженням логістики при проведенні посівних та збиральних кампаній, доставки продовольства на місця складування, впровадження інформаційних технологій (136-141), слід було б врахувати аспекти міжнародного досвіду.

4. У дисертації розроблено пропозиції щодо впливу державного контролю на результативність регулювання виробництва продукції сільського господарства (п.3.3), проте доцільно було б більше уваги приділити ваги приділити конкретизації переваг регуляторної аграрної політики.

Висловлені зауваження не знижують загальної високої позитивної оцінки виконаного наукового дисертаційного дослідження та отриманих автором результатів та мають рекомендаційний характер.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

Аналіз дисертації на тему «Формування результативності державного регулювання виробництва продукції сільського господарства» та опублікованих праць Галкіна В. В. дає підстави для висновку про те, що дисертаційна робота є завершеним науковим дослідженням, виконаним автором особисто, має теоретичну та практичну цінність, відзначається науковою новизною. У роботі отримано результати, які дали можливість автору комплексно вирішити наукову проблему, яка полягає у визначенні та обґрунтуванні теоретичних, методичних та практичних аспектів державного регулювання виробництва продукції сільського господарства.

За змістовними та формальними ознаками дисертаційна робота відповідає вимогам наказу МОН від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (у чинній редакції), а її автор – Галкін Василь Васильович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка.

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
заслужений працівник освіти України,
директор Вінницького навчально-наукового
інституту економіки Західноукраїнського
національного університету

Борис ПОГРІЩУК

Підпис	Бориса Погріщука
Завіряю:	Алла Сеник (РЧ)
НАЧАЛЬНИК ЗАГАЛЬНОГО ВІДДІЛУ	